

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11CoCsp/7/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5119209404
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Tichý
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5119209404.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Tichého a členov senátu JUDr. Evy Malíkovej a JUDr. Vladimíra Topoľančíka, v právnej veci žalobkyne: Q. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom N. XXXX/XX, L., právne zastúpená Sidor a partneri, s.r.o., so sídlom Železničná 4/A, Hlohovec, IČO: 52 635 970, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpený Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubáňiho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 4Csp/100/2019-108 zo dňa 26. augusta 2021, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** .

Žalobkyňa **m á** voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Žilina napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadosťučinenie vo výške 400,- eur, a to v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobkyňa si úspešne uplatnila nárok z titulu porušenia jej práva ustanoveného osobitnými predpismi (Občiansky zákonník, zákon o spotrebiteľských úveroch) a z tohto titulu mala právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva zodpovedá. Bolo nepochybné, že žalovaný ako druhá zmluvná strana bol zodpovedný za porušenie spotrebiteľských práv žalobcu. Bolo preukázané, že žalovaný nepostupoval s odbornou starostlivosťou, keď predložil žalobkyni na podpis zmluvu neobsahujúcu náležitosti vyžadované zákonom č. 129/2010 Z. z. S ohľadom na to bol podľa názoru súdu prvej inštancie naplnený základný predpoklad uplatneného nároku na finančné zadosťučinenie a to, že boli porušené práva žalobkyne ako spotrebiteľa vyplývajúce z osobitných právnych noriem slúžiacich na ochranu spotrebiteľov. Pokiaľ žalovaný sám konal v rozpore so zákonom, a nie v ojedinelom prípade, konal vedome uvedomujúc si hrozbu sankcií. Čo sa týka výšky primeraného finančného zadosťučinenia bolo len logické a spravodlivé, aby táto vychádzala z konkrétnych podmienok prejednávanej veci. Výška priznaného finančného zadosťučinenia závisela od úvahy súdu. Súd prvej inštancie pri určovaní zohľadnil rôzne kritéria, a to intenzitu, časové trvanie závažného konania, satisfakčnú a sankčnú funkciu a podobne. Súd prvej inštancie uplatnenú výšku zadosťučinenia 400,- eur považoval za primeranú výške úveru, morálnej a majetkovej ujme žalobkyne, a teda poskytol žalobcovi ako spotrebiteľovi satisfakciu a táto by mala odradiť dodávateľa od ďalšieho prípadného porušovania práv spotrebiteľov. Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia bolo prihliadnuté na skutkové okolnosti daného prípadu.

Aj odvolací súd vychádzal z toho, že žalobca si uplatňoval svoje práva ako spotrebiteľ proti žalovanému a bol úspešný. Bolo pritom potrebné opätovne zdôrazniť, že bolo bez právneho významu pri uplatňovaní primeraného finančného zadosťučinenia to, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože nebola, podľa aktuálneho znenia právnej úpravy v § 3 ods. 5 cit. zákona, požadovaná ani prípadná hrozba ujmy, no pri určení výšky finančného zadosťučinenia bolo možné vychádzať, napr. aj z prípadne hroziacej ujmy. Možnosť spôsobenia škody tak nebola len hypotetická, pričom je teda zrejmé, že nešlo len o akademickú hrozbu, ale išlo už o priamy zásah do majetkovej sféry žalobkyne. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že čo sa týka výšky primeraného finančného zadosťučinenia, bude pre žalobkyňu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 400,- eur primerané. Túto sumu považoval súd prvej inštancie za primeranú s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobkyne ako spotrebiteľa. Priznané finančné zadosťučinenie bolo vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej vznikla konaním žalovaného, bola určitou satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť a bola aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý ako dodávateľ finančnej služby závadne konal. Spotrebiteľ, teda žalobkyňa, nebola povinná preukázať ujmu, ktorá jej vznikla, pretože zákon o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie v prípade porušenia ochrany spotrebiteľa a úspešného uplatnenia práva, pričom uvedené predpoklady boli splnené. S ohľadom na uvedené súd prvej inštancie žalobkyňu priznal zadosťučinenie v hodnote 400,- eur. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP, keď žalobkyňu ako plne úspešnej strane sporu priznal náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

3. Proti uvedenému rozsudku podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie, keď tvrdil, že rozsudok je, pokiaľ ide o určenie výšky nároku, nepreskúmateľný a z obsahu a odôvodnenia nevyplýva, na základe akých úvah a dokázaných skutkových okolností a z nich vyvedených skutkových záverov a následného právneho posúdenia, súd prvej inštancie vlastne dospel k záveru o existencii nároku na primerané finančné zadosťučinenie v sume 400,- eur. Napádané rozhodnutie podľa odvolateľa obsahuje všeobecné odôvodnenie o prihliadaní na konkrétne skutkové zistenia, závažnosť a intenzitu protiprávneho konania, intenzitu a rozsah nepriaznivých následkov. V konkrétnostiach však súd neuvádza nič. Odôvodnenie rozhodnutia je všeobecným prepísaním toho, čo vo svojich rozhodnutiach citovaných aj v napádanom rozsudku vyslovil ako obiter dictum Najvyšší súd SR. Tým však dovolací súd nemyslel to, aby rozhodnutie bolo všeobecné, ale len vyjadril návod na to, aké skutočnosti by sa mali posudzovať v tom - ktorom prípade. V prejednávanej veci však súd takto nepostupoval, lebo neoznačil, ktoré konkrétne skutkové zistenia, závažnosť a intenzitu protiprávneho konania, intenzitu a rozsah nepriaznivých následkov zohľadnil a ako. S ohľadom na obsah rozsudku žalovaný namieta nielen zjavnú neodôvodnenosť sumy priznaného nároku, ale aj zjavnú neprimeranosť. Podľa žalovaného hoci právna úprava zdôrazňuje primeranosť finančného zadosťučinenia v už samotnom terminologickom označení (§ 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.), v napádanom rozsudku sa neuvádza ani zmienka, aké skutočnosti súd v tomto smere zohľadnil a na základe čoho sumu 400,- eur považuje za primeranú. Preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil vec na nové konanie.

4. Žalobkyňa v podanom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedla, že námietka žalovaného o nepreskúmateľnosti rozsudku pokiaľ ide o určenie výšky nároku je absolútne nedôvodná, a to s poukazom na bod 13. odôvodnenia žalovaným napádaného rozhodnutia. Žalovaný tiež namieta zjavnú neodôvodnenosť sumy priznaného nároku, ale aj zjavnú neprimeranosť. Čo sa týka výšky primeraného finančného zadosťučinenia, tejto sa súd prvej inštancie pomerne podrobne venoval v bode 14. odôvodnenia rozsudku, kde jasne uviedol, že pri určení výšky finančného zadosťučinenia je možné vychádzať, napr. aj z prípadne hroziacej ujmy, pričom v prípade žalobkyne nešlo len o akademickú hrozbu, ale išlo už o priamy zásah do majetkovej sféry žalobkyne. Súd považoval za primeranú sumu 400,- eur s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobkyne ako spotrebiteľa za primeranú. Priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej vznikla konaním žalovaného, je určitou satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý ako dodávateľ finančnej služby závadne konal. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti žalobkyňa navrhuje, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu potvrdil ako vecne správny a súčasne zaviazal žalovaného k náhrade trov odvolacieho konania žalobkyne vo výške 100 %.

5. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP) preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379, § 380 CSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

6. Krajský súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa krajský súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

7. Pre úplnosť odvolací súd k odvolacím dôvodom uvádza, že dôkazy hodnotí súd prvej inštancie podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo (§ 191 ods. 1 CSP). Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd prvej inštancie pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov.

8. Odvoláciu námietku žalovaného týkajúcu sa toho, že rozsudok súdu prvej inštancie pokiaľ ide o určenie výšky nároku je nepreskúmateľný, keďže z obsahu odôvodnenia nevyplýva na základe akých úvah a dokázaných skutkových okolností a z nich vyodených skutkových záverov a následného právneho posúdenia, dospel k záveru o existencii nároku na primerané finančné zadostučinenie v sume 400,- eur, vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú. V tejto súvislosti krajský súd poukazuje na tú skutočnosť, že súd prvej inštancie v bode 13. odôvodnenia jasne a zrozumiteľne dôvodil, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že bol naplnený základný predpoklad uplatneného nároku na finančné zadostučinenie, a to že boli porušené práva žalobkyne ako spotrebiteľa vyplývajúce z osobitných právnych noriem slúžiacich na ochranu spotrebiteľov, pričom zdôraznil, že pokiaľ žalovaný sám konal v rozpore so zákonom, a nie v ojedinelom prípade, konal vedome uvedomujúc si hrozbu sankcií. Porušenie práva žalobkyne bolo spôsobilé privodiť ujmu ako spotrebiteľke, ale ju aj skutočne privodilo, keď žalobkyňa ako spotrebiteľka nad rámec svojich povinností uhradila žalovanému celkovo sumu 1.419,90 eur v ohraničenom časovom období, čo na strane žalobkyne znamenalo v uvedenom období ekonomickú ujmu spočívajúcu v nemožnosti nakladať uvedenými finančnými prostriedkami.

9. Neobstojí námietka žalovaného, ktorou namietal zjavnú neodôvodnenosť sumy priznaného nároku, ale aj jej zjavnú neprimeranosť, keďže súd prvej inštancie sa otázke výšky primeraného finančného zadostučinenia podrobne venoval v bode 14. odôvodnenia, kde jasne uviedol, že pri určení výšky finančného zadostučinenia je možné vychádzať aj z prípadnej hrozacej ujmy, pričom v danom prípade nešlo len o akademickú hrozbu, ale išlo už o priamy zásah do majetkovej sféry žalobkyne. Súd prvej inštancie taktiež správne konštatoval, že považoval za primeranú sumu 400,- eur s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobkyne ako spotrebiteľa. Žalobkyňa aj podľa odvolacieho súdu bola nútená v dôsledku konania žalovaného domáhať sa ochrany svojich práv prostredníctvom súdneho konania, ktoré určitým spôsobom zasiahlo do bežného života žalobkyne a bolo spôsobilé privodiť jej ujmu v súkromnom živote vo forme strachu, nepríjemných pocitov. Odvolací súd sa taktiež stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že primerané finančné zadostučinenie je vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej vznikla konaním žalovaného, je určitou satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý ako dodávateľ finančnej služby konal závadne. Podľa krajského súdu okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vzal do úvahy všetky funkcie primeraného zadostučinenia, o ktoré tiež oprel dôvodnosť požadovanej výšky žalobkyňou, uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom popísal priebeh konania, stanovisko procesných strán v prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré na prejednávaný prípad jasne, presvedčivo a zrozumiteľne aplikoval.

10. Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane judikoval, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo strán sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. K námietke porušenia práva na spravodlivý proces, ktoré videl žalovaný v nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia, odvolací súd podotýka, že nezávislosť rozhodovania

súdov sa musí uskutočňovať v ústavnom a v zákonomnom rámci. Jedným z princípov tvoriacich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovoľnú pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu svoje rozhodnutie odôvodniť, a to spôsobom zakotveným v § 220 ods. 2 CSP.

11. Napadnutý rozsudok zodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z § 220 ods. 2 CSP a zásadám súdnej praxe a je preskúmateľné a riadne odôvodnené a opačný názor žalovaného je len jeho subjektívnym, ničím nepodloženým názorom. V konaní nedošlo k takej vade, ktorá by mala vplyv na správnosť rozhodnutia a možno uzavrieť, že žalovaným uplatnené odvolacie dôvody nie sú dané. V tejto súvislosti odvolací súd tiež poukazuje aj na konštantnú judikatúru súdov, z ktorej vyplýva, že do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/2004). Právo na spravodlivý súdny proces neznamena ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/2004). Podľa odvolacieho súdu sa súd prvej inštancie dostatočne zaoberal skutkovými okolnosťami na to, aby dospel k správne právnemu záveru o dôvodnosti žaloby o zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia. V tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že všeobecný súd nemusí dať odpovede na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/2007).

12. Odvolací súd zdôrazňuje, že súd prvej inštancie dôsledne uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal výsledky vykonaného dokazovania, riadne citoval právne predpisy, ktoré na prejednávaný prípad aplikoval a z nich vyvodil svoje právne závery, ktoré riadne vysvetlil, pričom dostatočne a presvedčivo objasnil z akých úvah vychádzal. Jeho rozhodnutie tak nemožno považovať za také, ktoré by bolo v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Pri výklade aplikácie právnych predpisov sa prvostupňový súd neodchýlil od znenia príslušných ustanovení, nepoprel ich účel ani podstatu, a preto rozhodnutie odvolací súd považoval za ústavne konformné. Nakoľko odvolacie dôvody žalovaného boli neopodstatnené, odvolací súd tento napadnutý rozsudok potvrdil.

13. Krajský súd zároveň potvrdil aj výrok súdu prvej inštancie o trovách konania, ktorý vykazuje vecnú správnosť a nebol napadnutý konkrétnymi odvolacími námietkami, hoci odvolateľ v odvolaní uviedol, že napáda aj výrok ohľadne nároku na náhradu trov konania.

14. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 tak, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, keďže bola v odvolacom konaní proti žalovanému úspešná.

15. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)